UPPSALA UNIVERSITET

AKADEMISKA SJUKHUSET

Lever och gallvägscancer
Biologi och selektion – att välja rätt patient för rätt behandling

Jozef Urdzik
MD, PhD, FEBS (HPB)

Sektionschef och ÖL, Lever-pankreas

VO-kirurgi och urologi, Akademiska sjukhuset

PALEMA

PALEMA cancerdagen 2024

Lever och gallvägscancer behandlingar

RISKER

komplikationer
leversvikt
död

PATIENT

CANCER

VINSTER

chans att bota
allvarligt
sjukdom

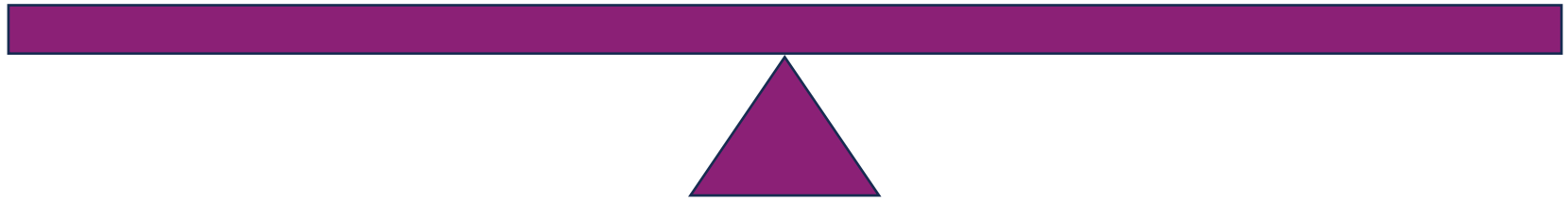

PALEMA

Leverkirurgiska principer vid behandling av

Metastaser

- Små atypiska resektioner, parenkymbevarande
- Små marginaler
  atypiska resektioner med 1mm till resektionsrand
- ”Skrapning” från leverkärl
- Oftast onkologisk behandling före kirurgi
- ”Frisk” lever i botten
- Spridning via blodkärl

Primära tumörer

- Stora anatomiska resektioner, med stor parenkymförlust
- Större marginaler
  anatomiska resektioner: segment, sektor, lob
- Nej
- Inga onkologiska behandlingar före kirurgi
- Sjuk lever/gallvägar i botten
- Spridning via lymfatiska kärl

PALEMA

Levercancer

Diffusa symptom, trötthet, viktnedgång, buksmärta

Cirros är viktigast riskfaktor

- Hepatit – 2-8% årlig risk
- Alkohol
- PBC
- MAFLD

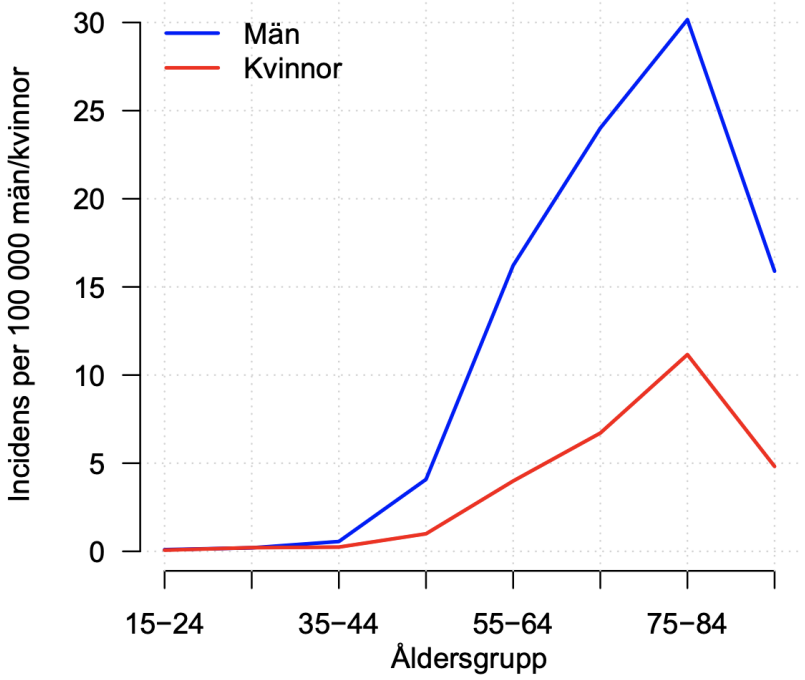

PALEMA

Levercancer prevention och surveillance

Hepatit B-vaccination

Behandling av hepatit C

Surveillance

- UL var 6:månad
- detekerar 28 % av HCC
  där 63% kan kurativ behandlas
- 72% icke-surveillanceupptäckt HCC
  där bara 26% kan kurativ behandlas

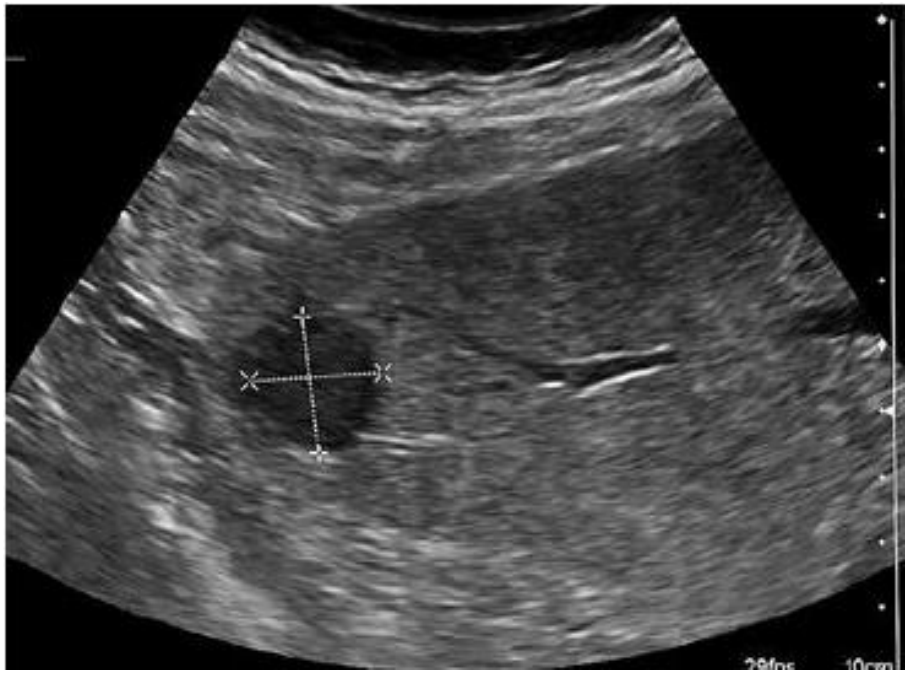

PALEMA

Lever cirrhos Volym ≠ funktion

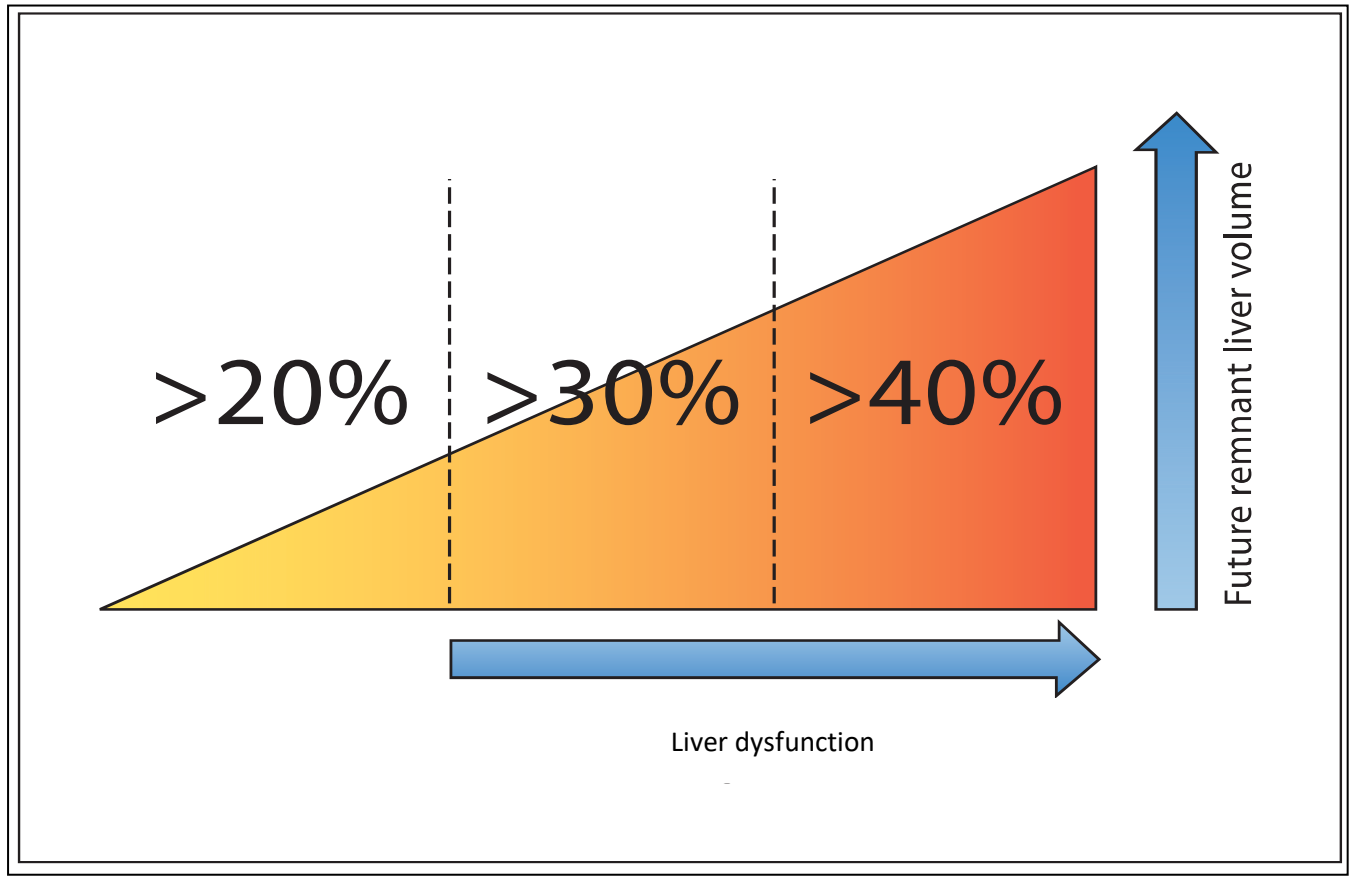

50% mortaliet vid valfri operation av patienter med Child C

PALEMA

Levercancer behandling

Kurativ

Palliativ

Transplantation

- botar även cirros
- ej avancerad eller spridd sjukdom
- få patienter blir aktuella

Resektion

- Om bevarad leverfunktion utan portal hypertension

Lokal ablation

- mindre tumörer
- mer skonsamt, mindre risker

Kemoembolisering/TACE

Onkologisk behandling

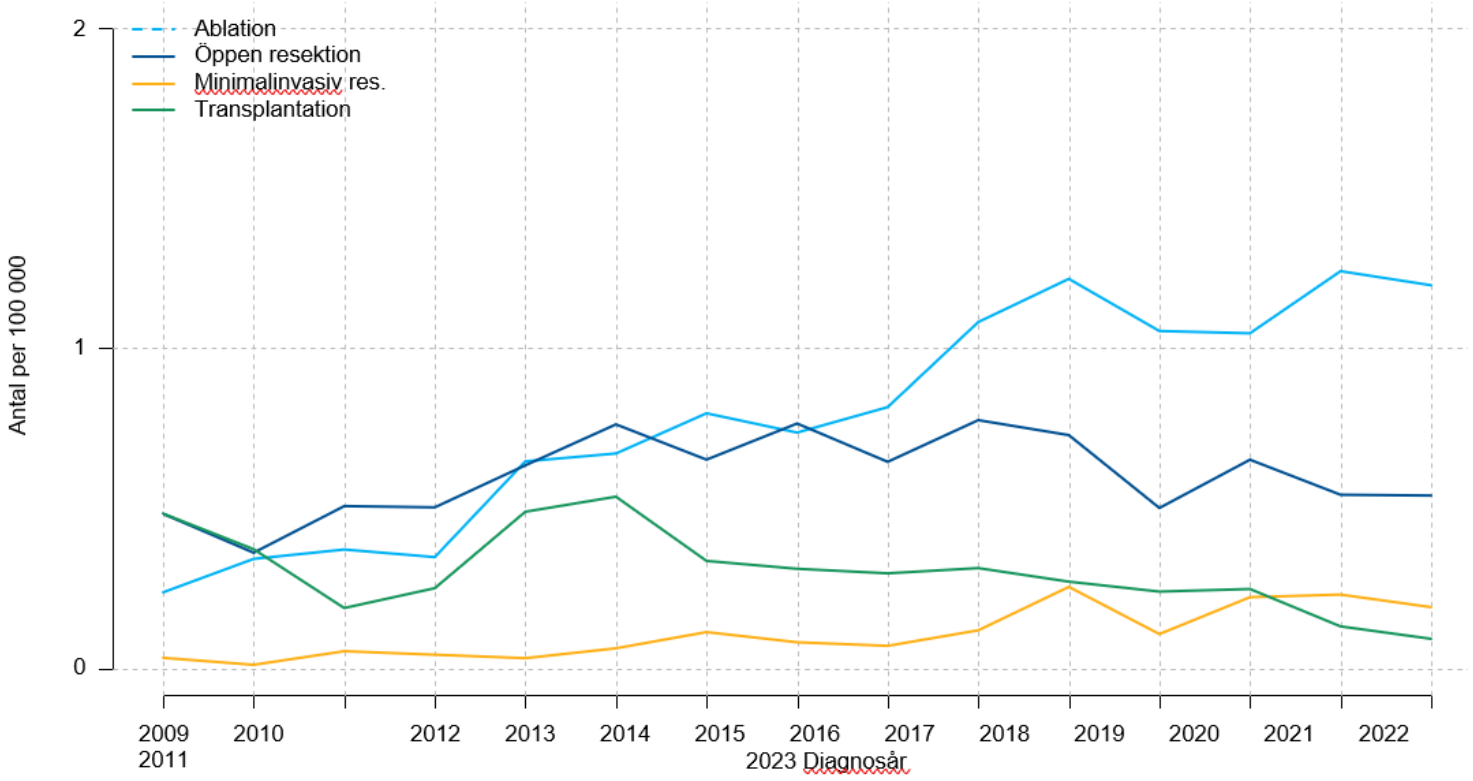

39% av patienter genogick kurativt syftande behandling 2023

PALEMA

Levercancer transplantation

Vid singulär TU är LTx

- jämförbar med resektion i 5-årsöverlevnad, men bättre i recidivfri överlevnad

Vid flera tumörer är LTx förstahandsalternativ

- högre risk för nya tumörer

Metroticket 2.0

- antal
- storlek
- AFP

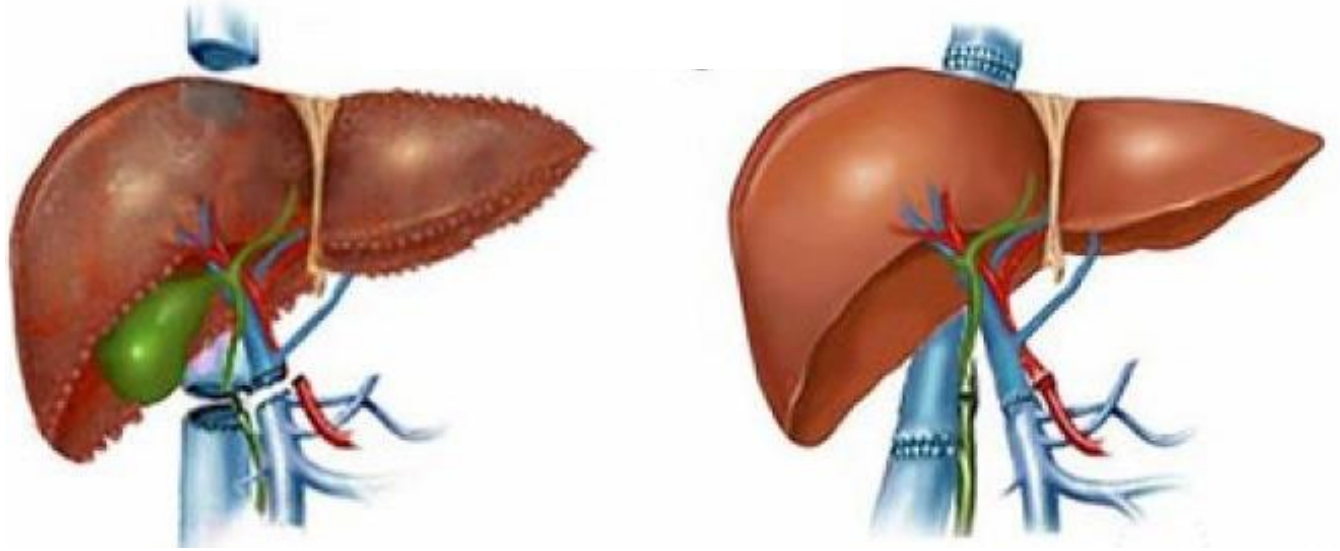

- Downstaging behandling för de utanför kriterier
- Bridge behandling för de på väntelista

PALEMA

Levercancer resektion

utanför transplantationskriterier (antal och storlek, kärlinväxt, ålder m.m.)

Kontraindikationer

- extrahepatisk tumörväxt
- nedsatt leverfunktion
- tumörtromb

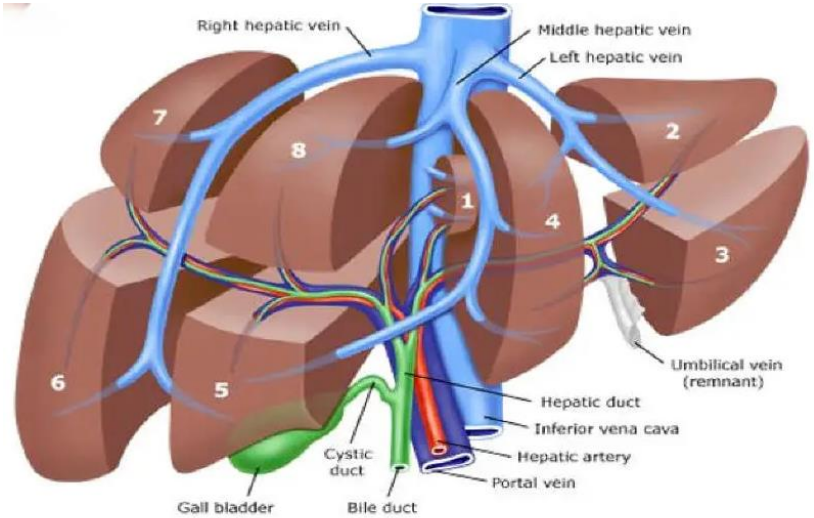

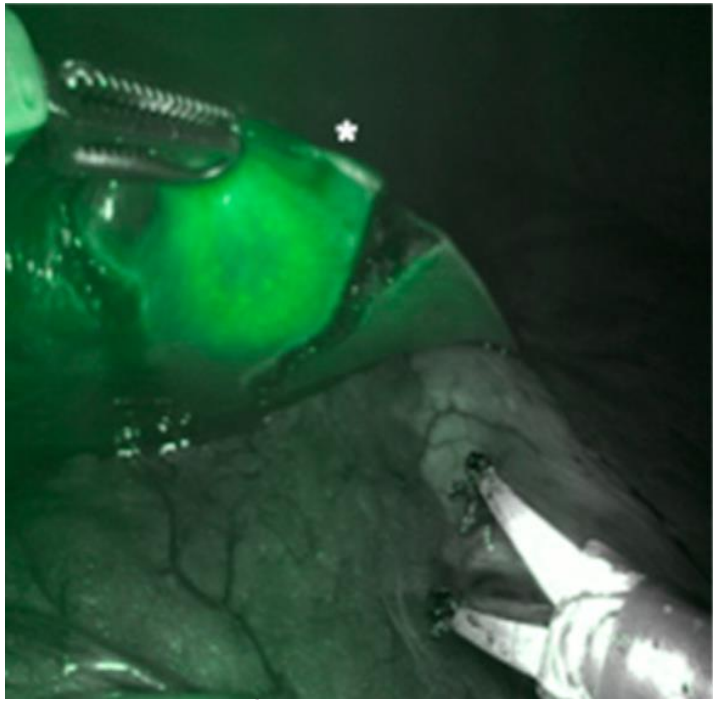

Levercancer ablation

Termisk destruktion med mikrovågor DT, navigation, UL (fusion)

Mycket få biverkningar, lite högre risk för lokal recidiv

Kontraindikation

- nedsatt leverfunktion
- närhet till leverhilus och centrala gallgångar

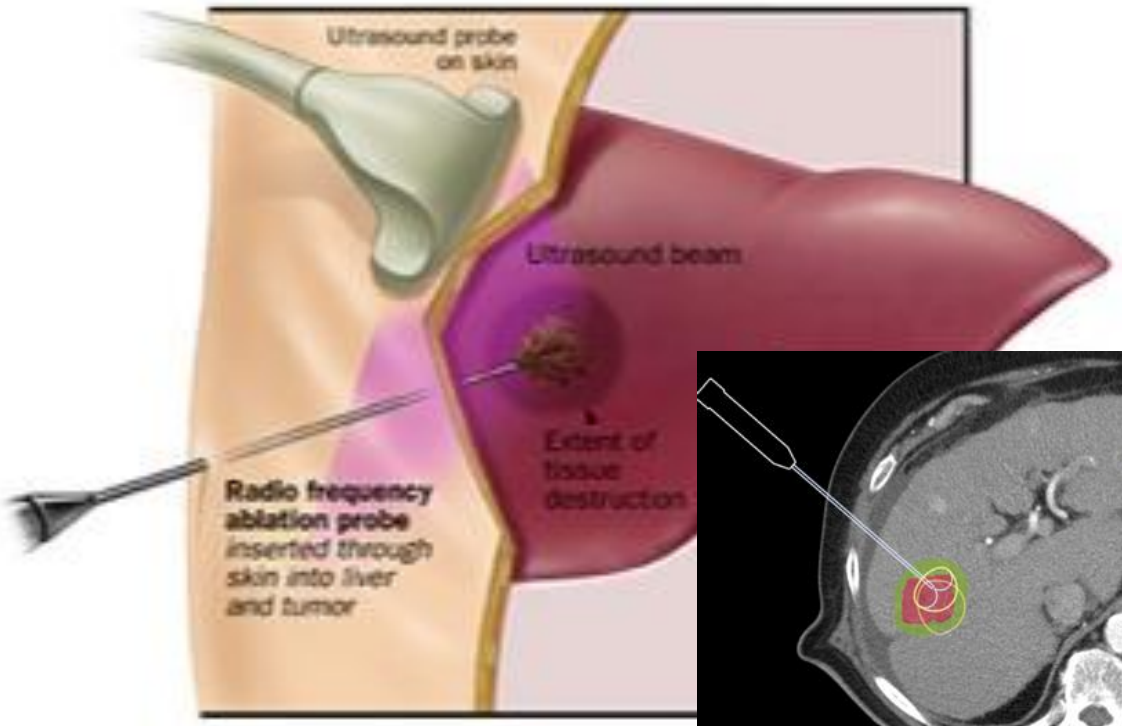

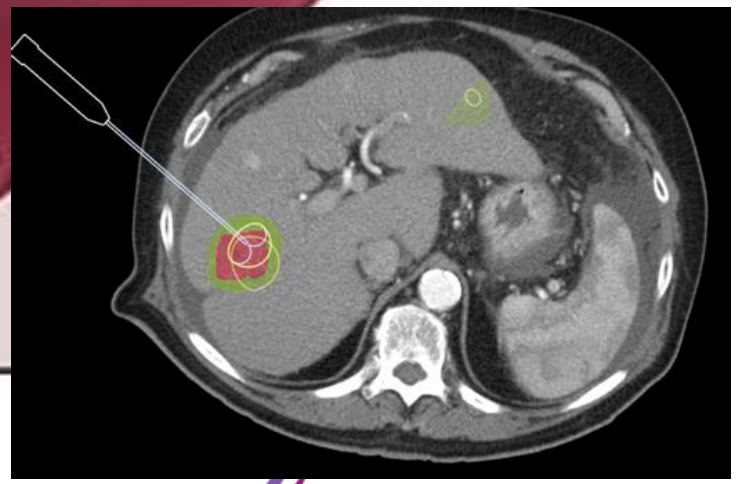

PALEMA

Levercancer TACE

Förlänger överlevnaden jämfört med symptomatisk behandling

Kontraindikationer

- extrahepatisk tumörspridning
- nedsatt leverfunktion

- Konventionell TACE
- DEB TACE

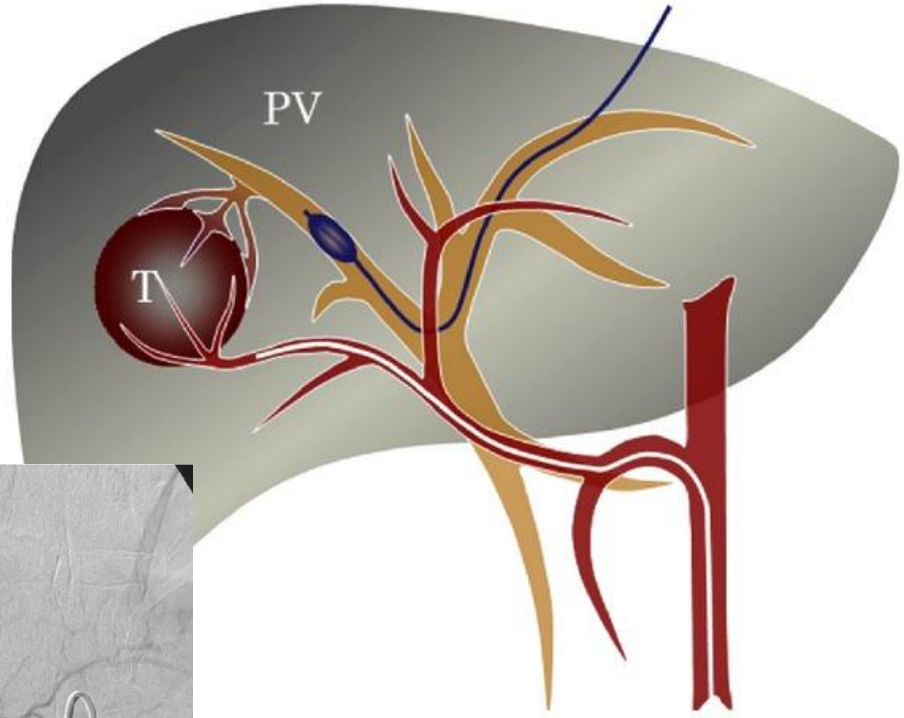

PALEMA

Levercancer onkologisk systembehandling

Avancerad HCC, inte tillgänglig för lokalbehandling

Kontraindikation

- nedsatt leverfunktion

PALEMA

En Gallgångscancer – Flera sjukdomar

Gallblåsecancer

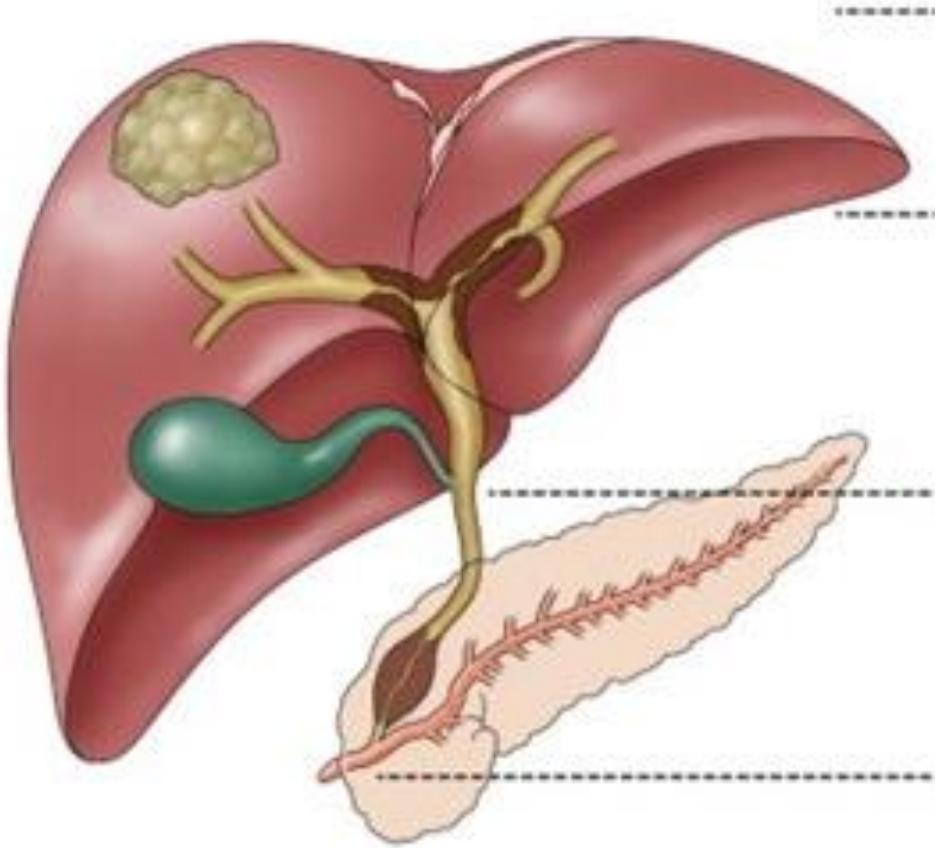

Intrahepatisk cholangiocarcinom
10-20%

Perihilär cholangiocarcinom
(Klatskin tumör)
50-60%

Distalt cholangiocarcinom

20-30%

PALEMA

Lymfkörtlar och lymfkärl vid gallvägar

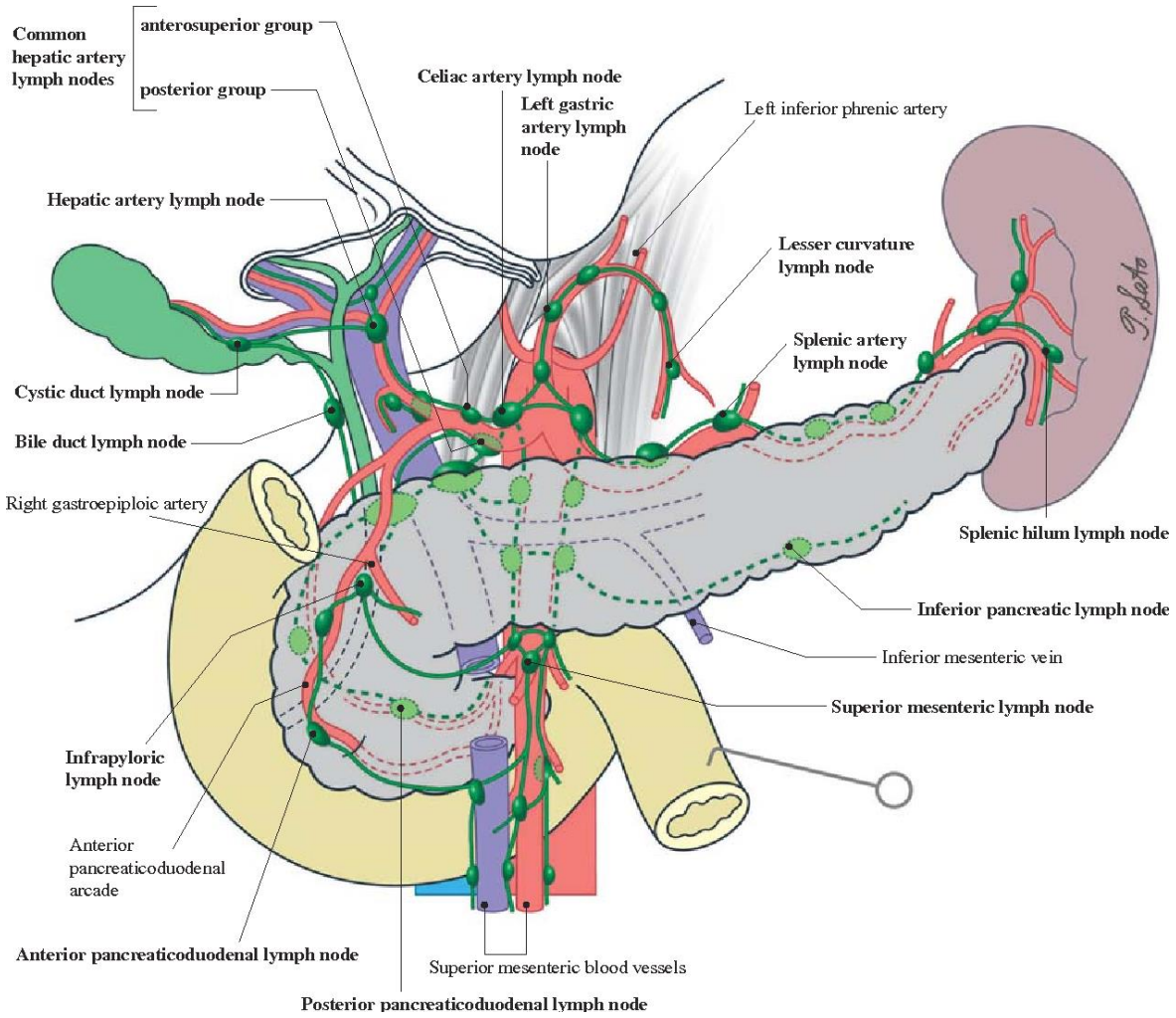

PALEMA

Riskfaktorer för cholangiocarcinom

- Levercirros
- Skleroserande kolangit
- Leverbandmask (Schistosomiasis)
- Hepatit B och C
- Koledokuscystor? PBM
- Stenar i levern
- IPNB
- Toxiner

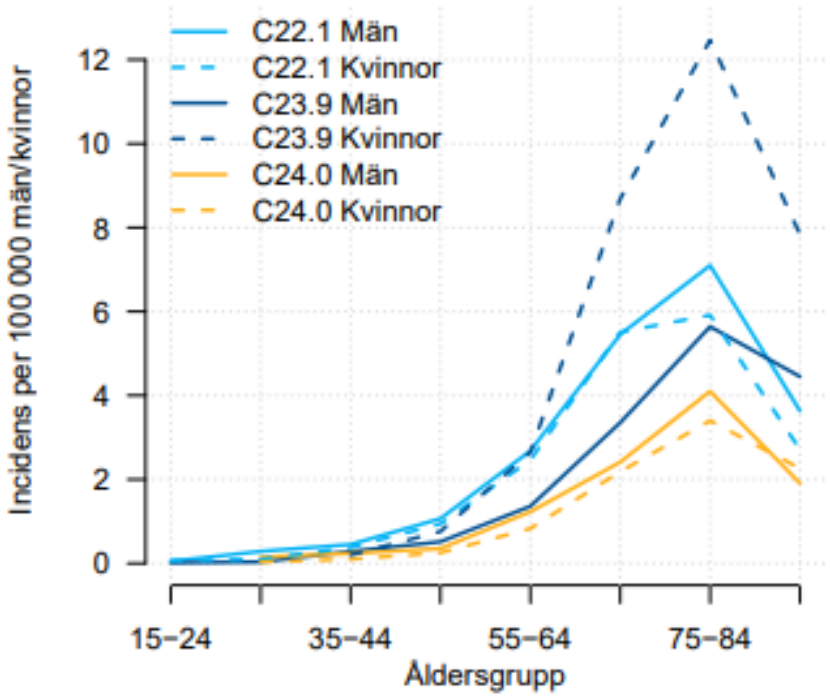

PALEMA

Behandling av cholangiocarcinom

Resektion är enda möjlighet till bot

Palliativ behandling

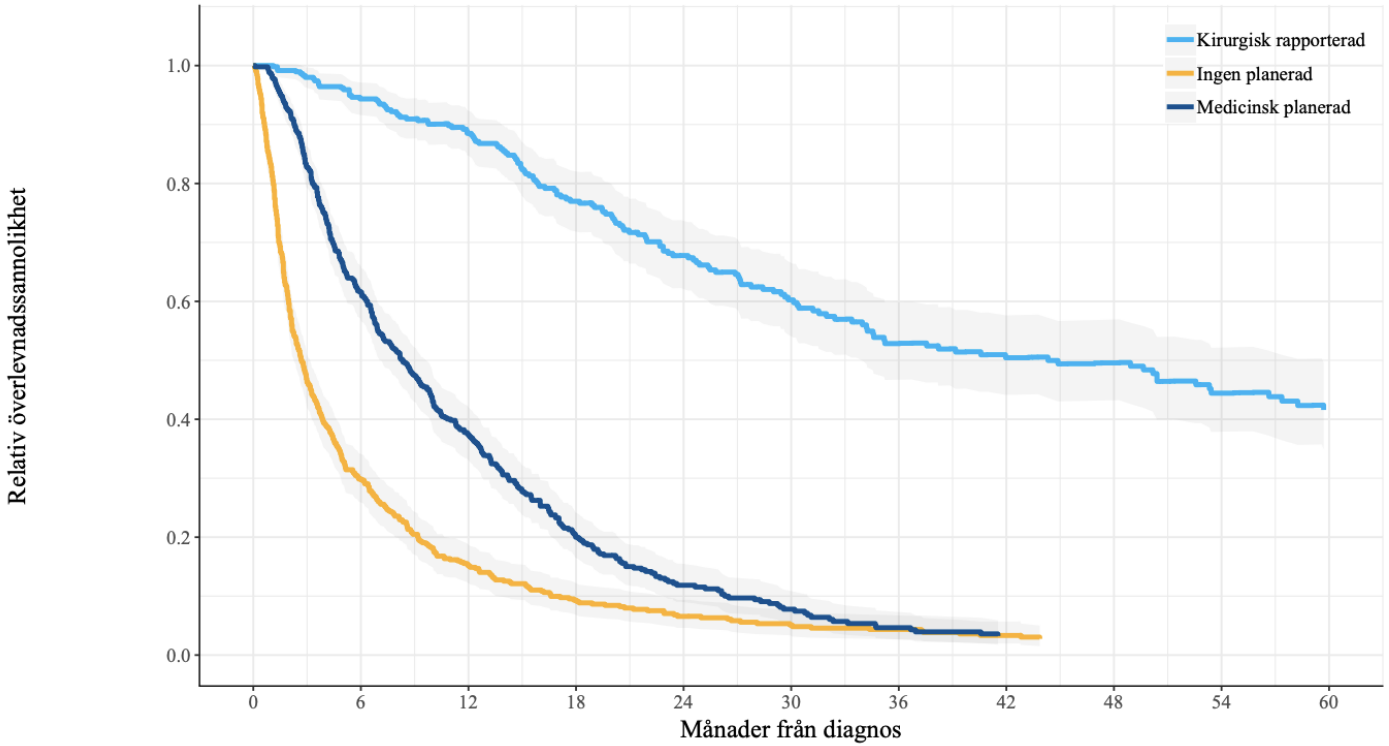

PALEMA

Flera sjukdomar – Flera operationer

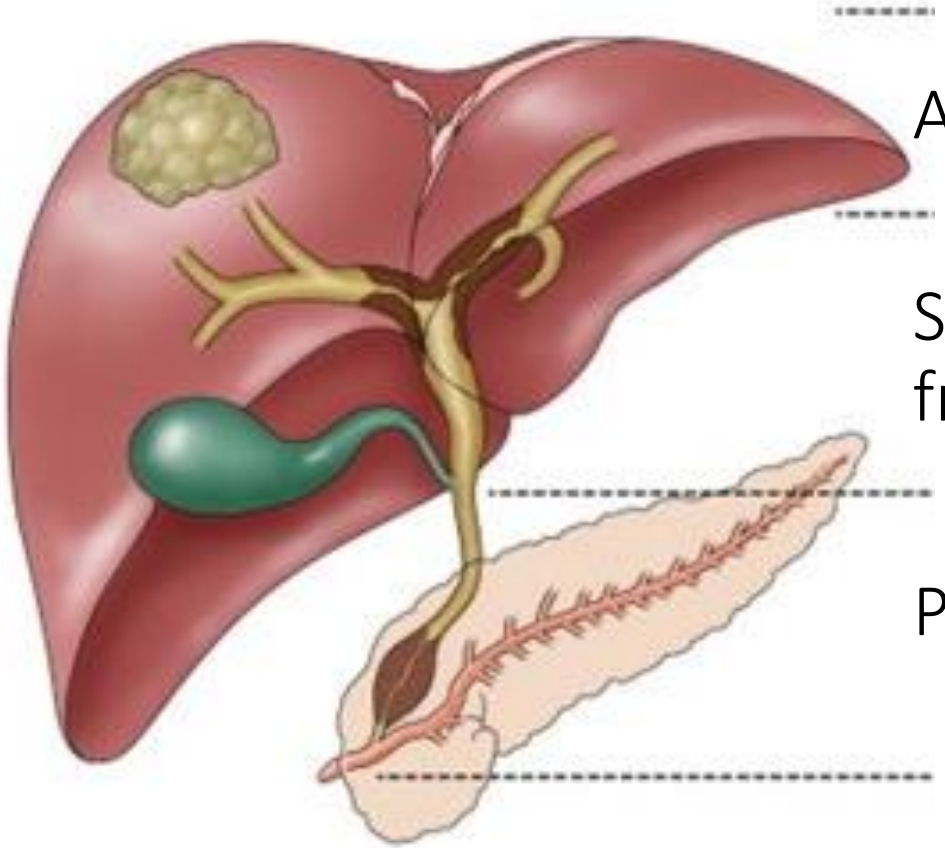

Anatomisk resektion

Stor lever och gallvägsresektion
framtidensvolym manipulation

Gallblåsebäds
resektion +-
gallvägsresektion

Proximal pankreas resektion

LYMFADENEKTOMI !!!

Intrahepatisk cholangiocarcinom

Inga, resp. diffusa symptom

Trötthet, viktnedgång

Oftast bifynd vid annan radiologisk undersökning

Intrahepatisk cholangiocarcinom resektion

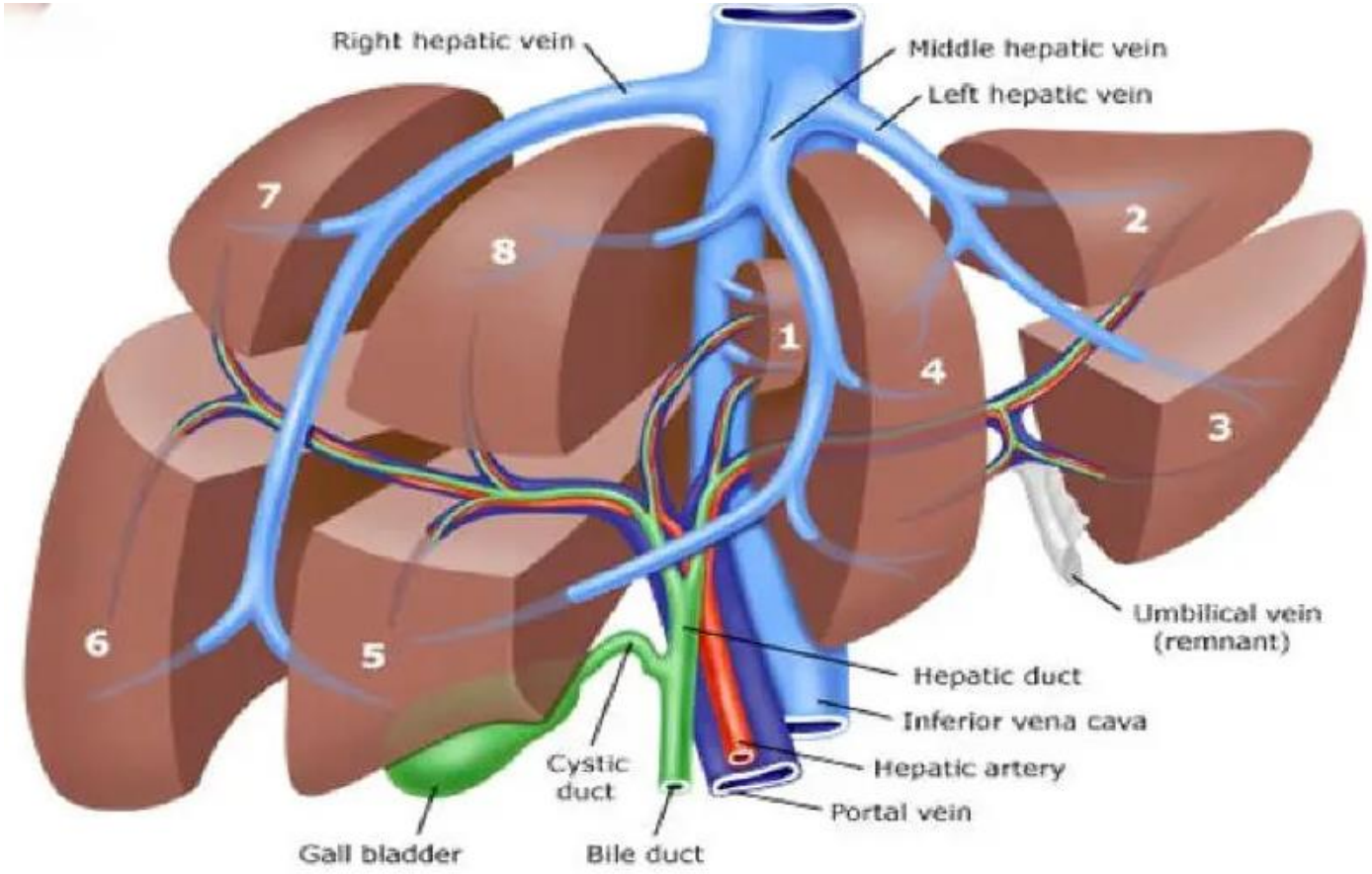

PALEMA

Perihilär cholangiocarcinom

Inga, resp. diffusa symptom

<u>Gulsot</u>

Misstänkt vid gallvägstriktur

PALEMA

Perihilär cholangiocarcinom

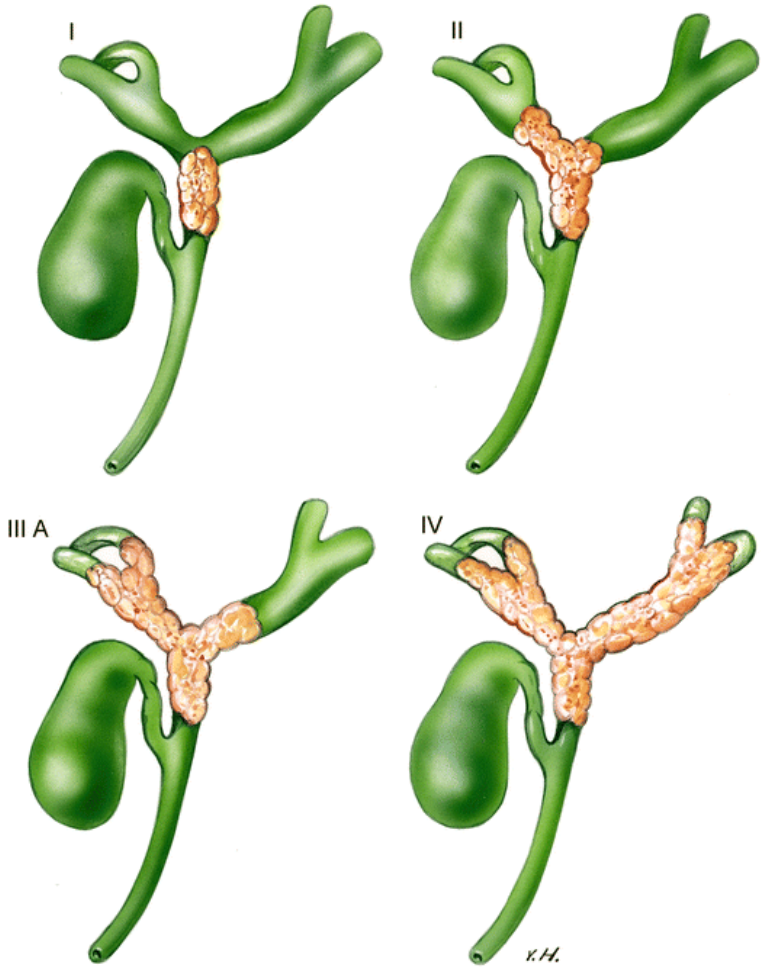

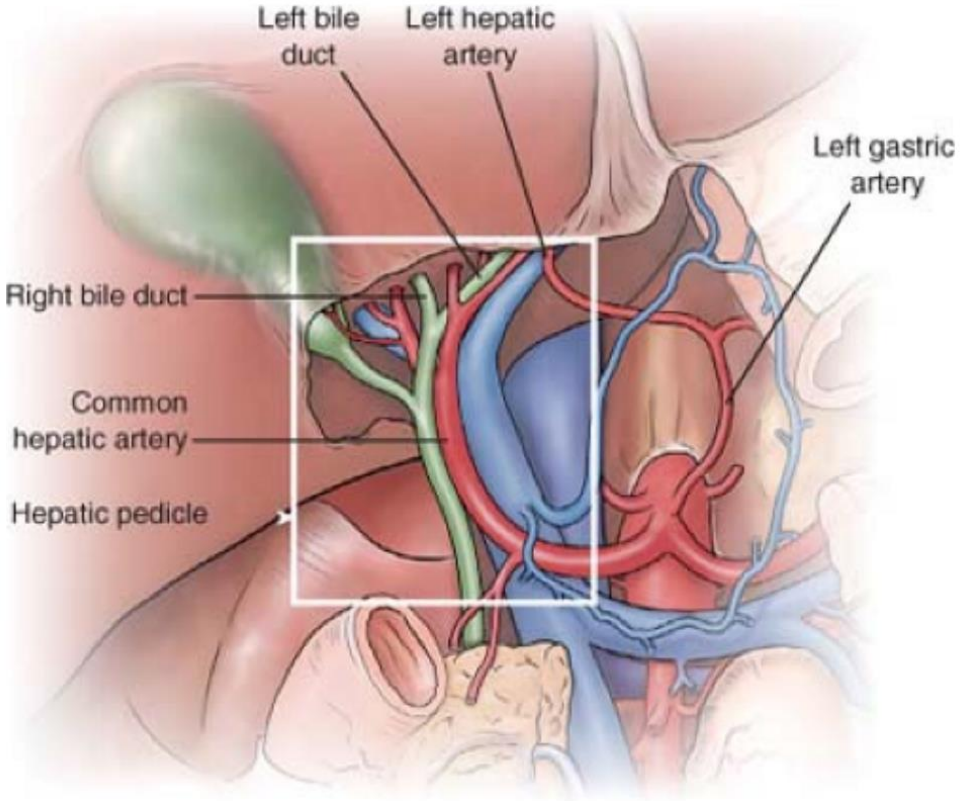

Utredning!

PALEMA

Perihilär cholangiocarcinom före behandling

Avlastning

- ERCP eller PTC

Vid PSC survailence för dominanta strikturer

- Cytologi + FISH analys
- Kolangioskopi med riktade biopsier

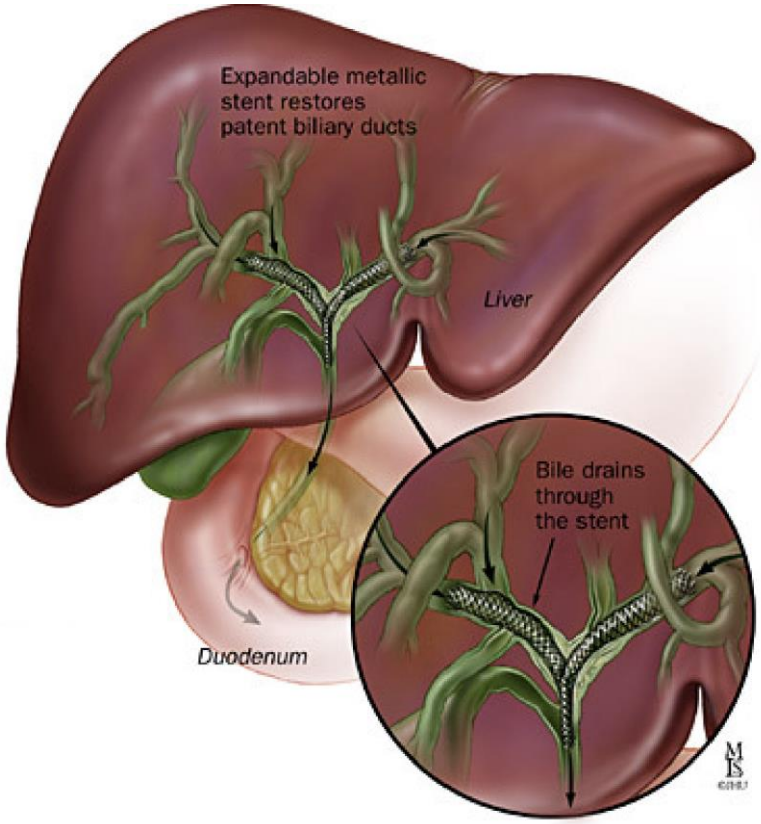

PALEMA

Perihilär cholangiocarcinom före operation

Nationell MDK – torsdagar

Samtliga levercentra medverkar

PALEMA

Perihilär cholangiocarcinom före operation

Vid behov av store framtidens levervolym

PVE, DVE

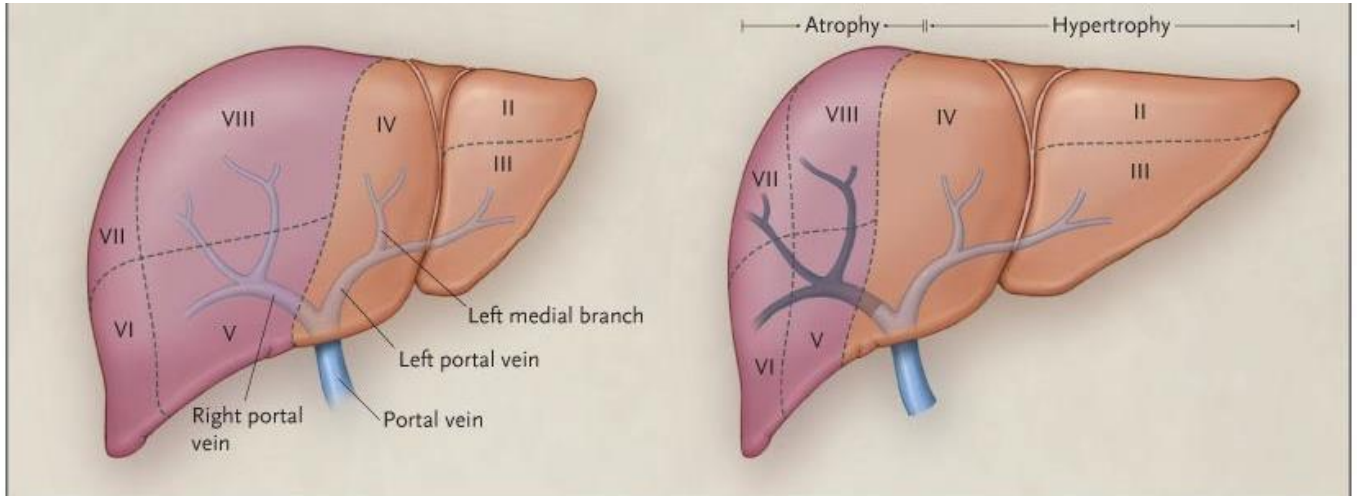

PALEMA

Perihilär cholangiocarcinom behandling

Få kommer till operation (30%)

Svårt att även få resekabla och operabla till operation

- misslyckade avlastning
- komplikationer till avlastning
- infektion

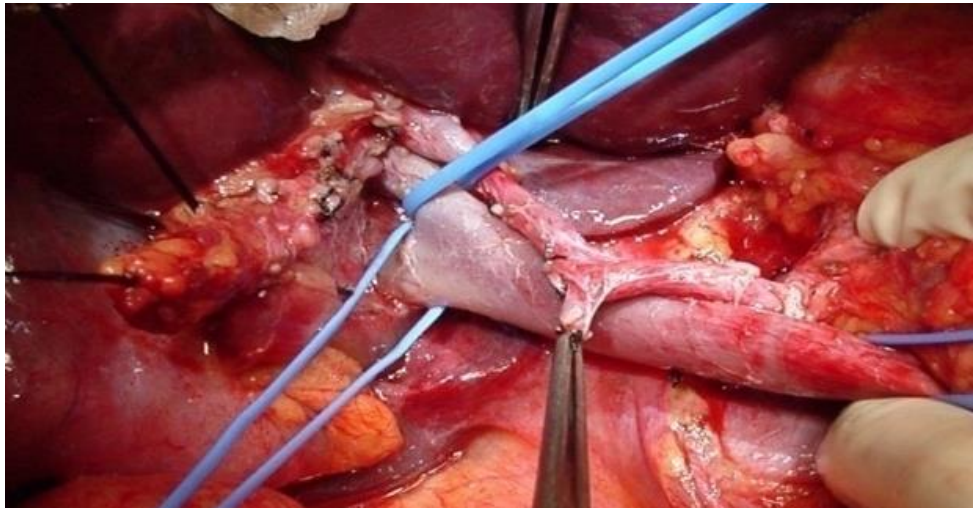

PALEMA

Perihilär cholangiocarcinom resektion

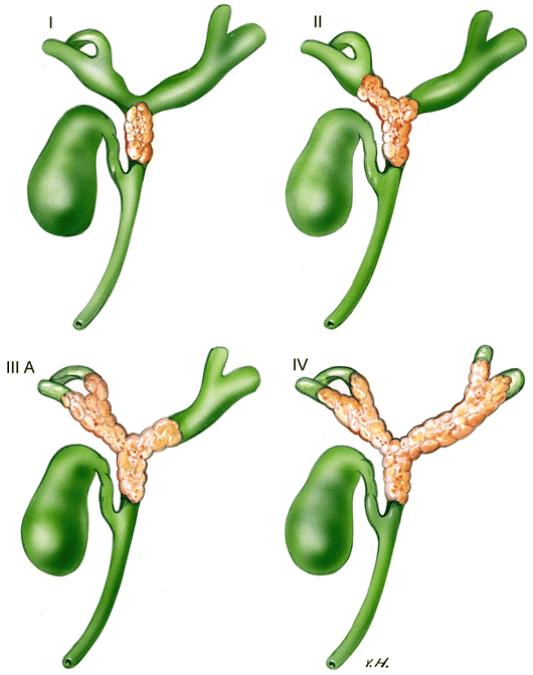

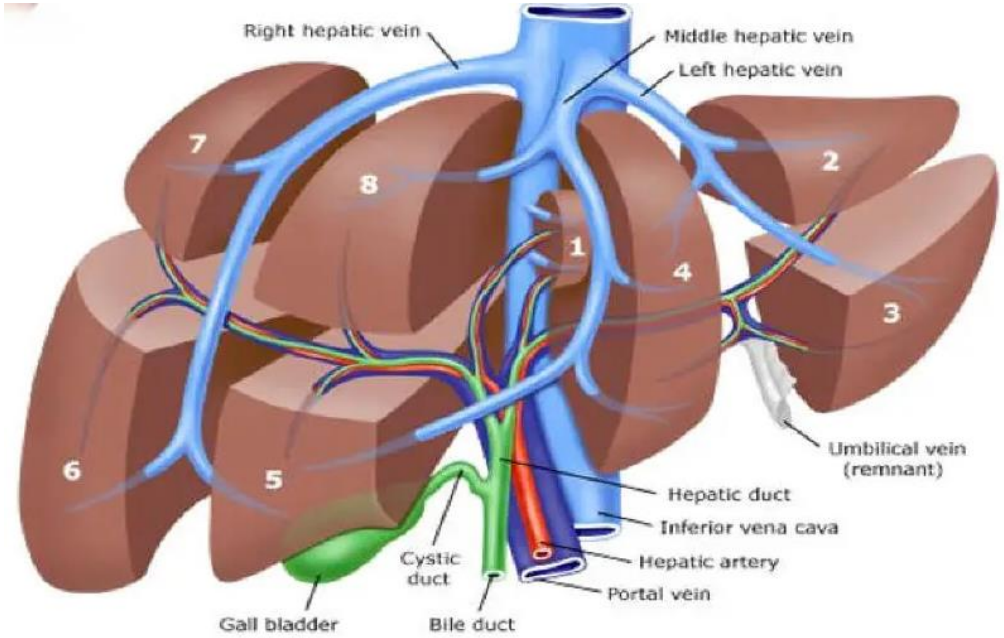

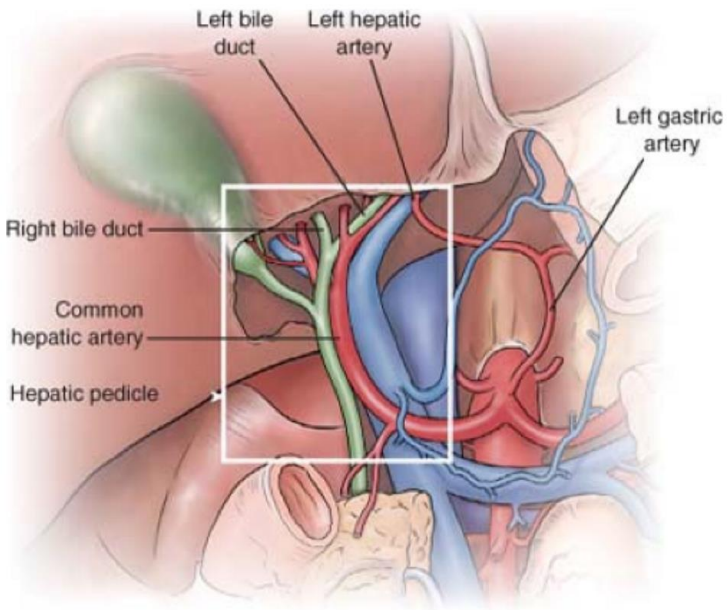

PALEMA

Perihilär cholangiocarcinom transplantation

Enstaka fall vid perihilär tumör som ej går att resekera

Endast 21 patienter under 2009-2023 i Sverige

Hård selektion

- PSC
- inga körtlar
- max 3 cm
- klarar preoperativ strålning och kemoterapi

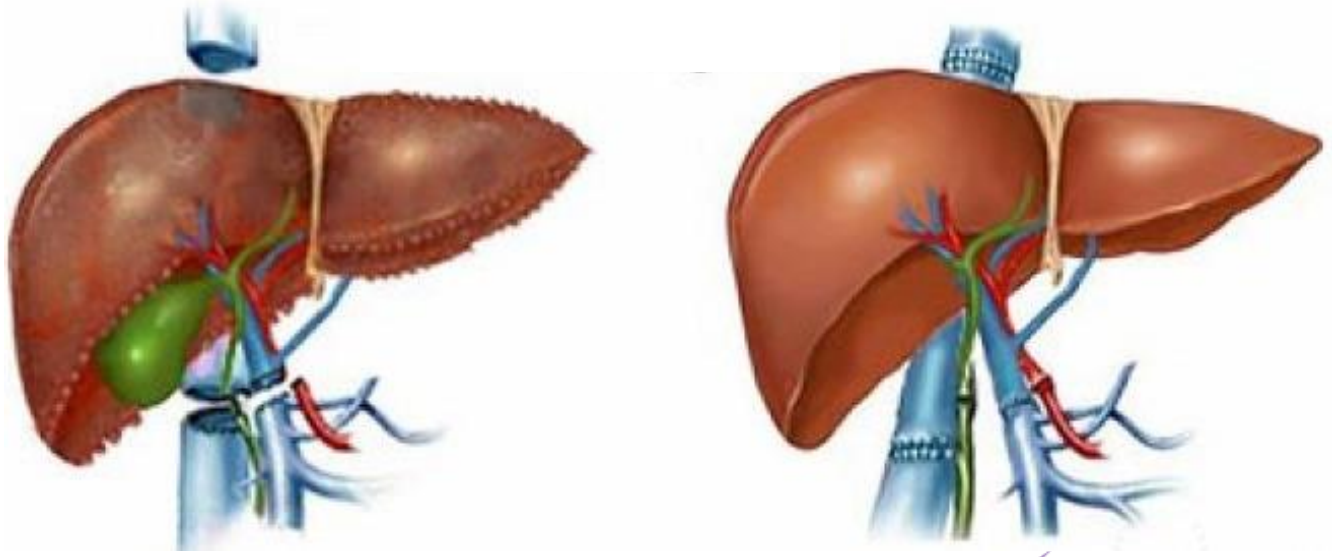

PALEMA

Distal cholangiocarcinom resektion

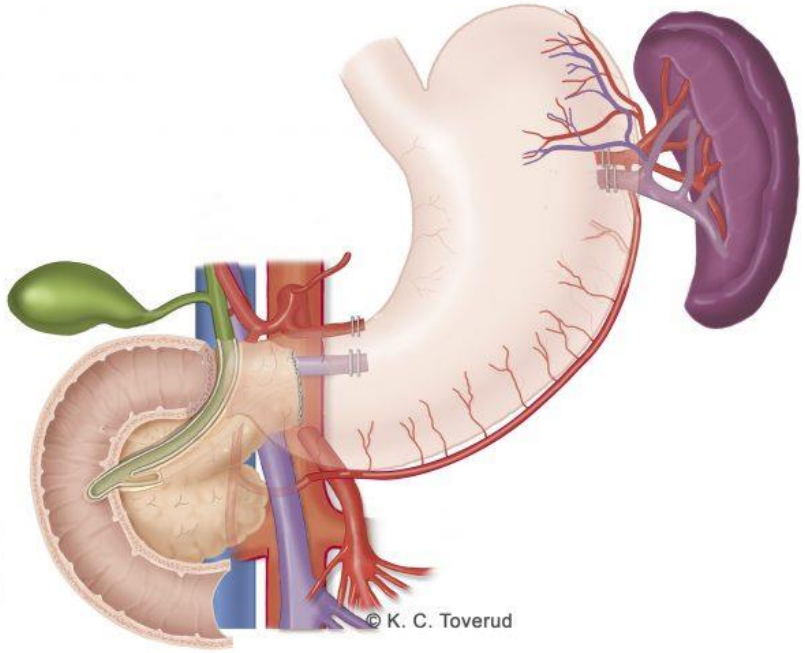

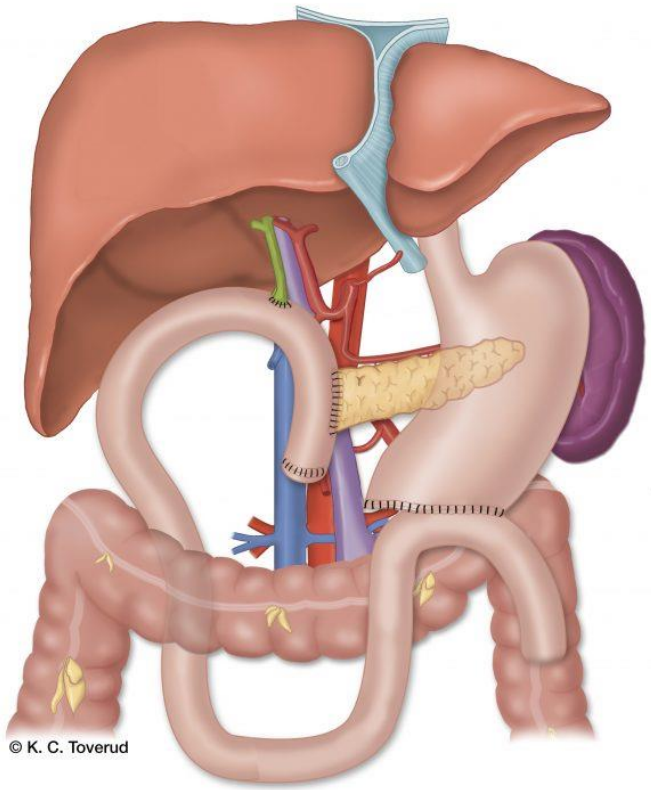

PALEMA

Gallblåsecancer

Upptäcks ibland i samband med kolecystektomi

Diffusa symptom, oftast först vid överväxt på andra organ

Riskfaktorer

- PSC
- Koledokuscystor
- Kronisk inflammation
- Porslinsgallblåsa
- Gallblåsepolyper

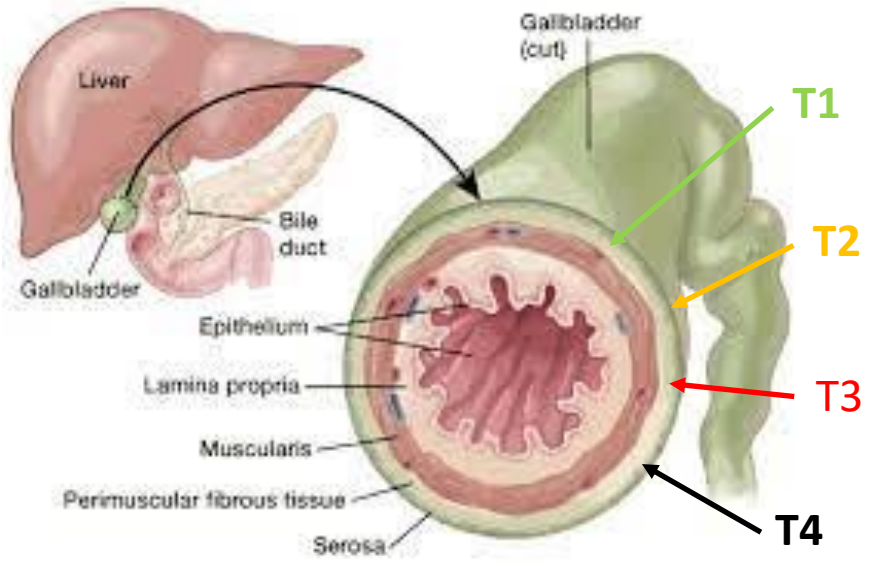

Gallblåsecancer resektion

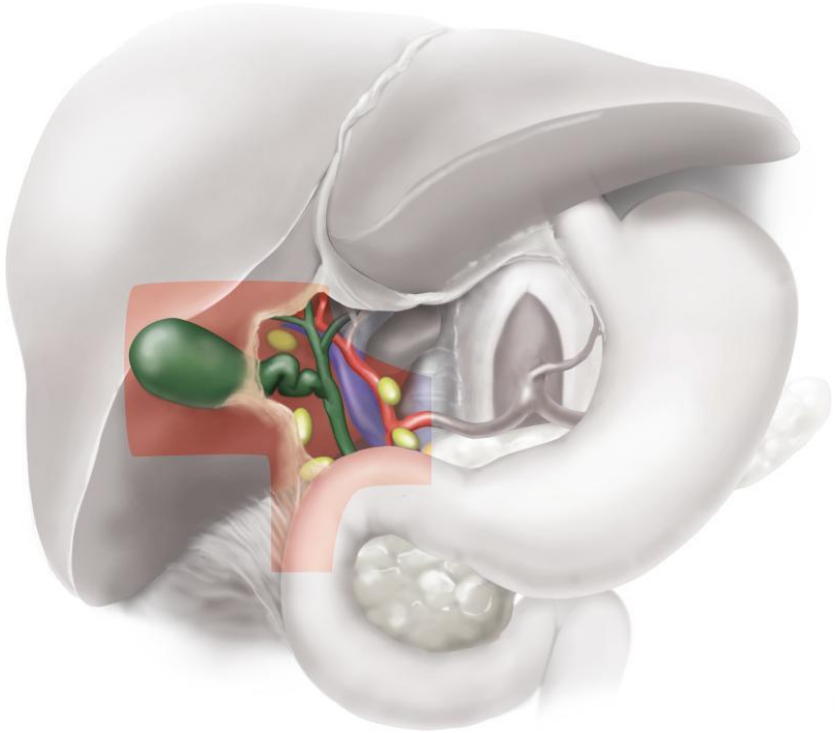

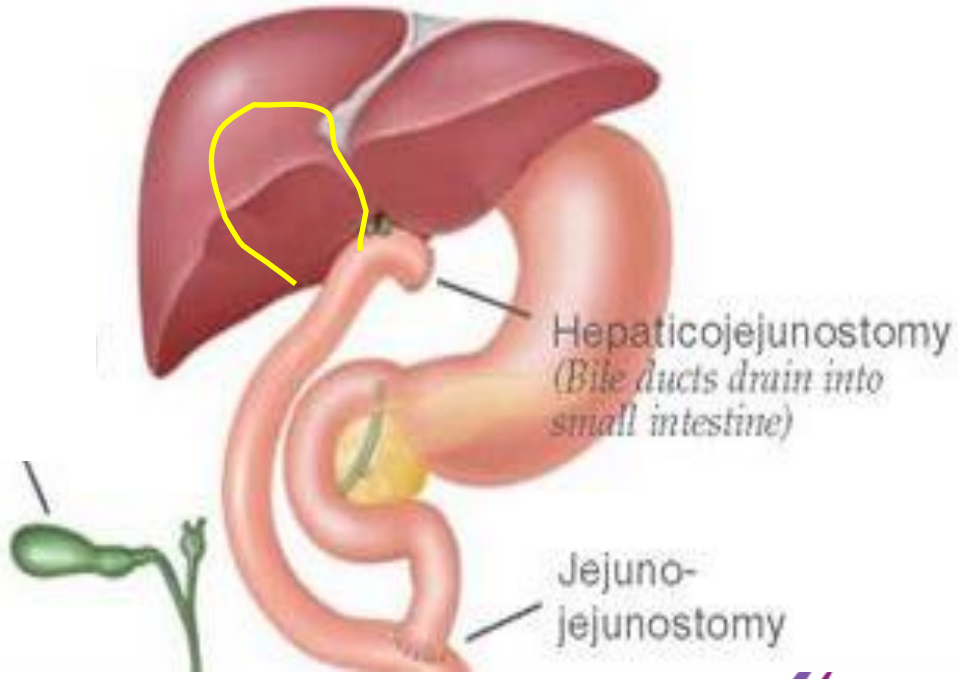

PALEMA

Gallblåsecancer
robot assisterat resektion

PALEMA

Gallblåsecancer prognos

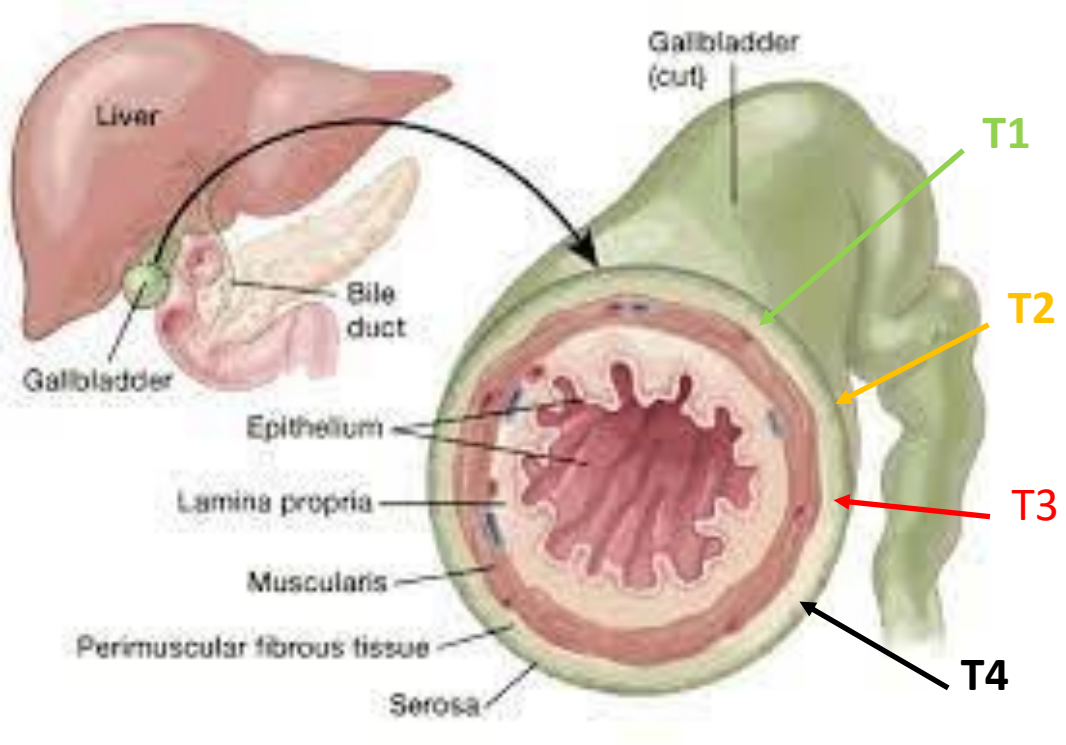

Mycket god
vid radikal operation och begränsad sjukdom - Tis + T1

God
vid radikal operation och begränsad sjukdom - T2

Dålig
vid serosainvasion - T3+T4

- Regional lymfkörtelmetastasering hos 20-50% vid diagnos
- Ca 60% fjärrmetastaser

Cholangiocarcinom onkologisk systembehandling

Före operation i regel inte

Efter operation troligen, ffa vid R1-resektion och körtelpositiva tumörer

Palliation Ja

Cholangiocarcinom
nya lokala behandlingar

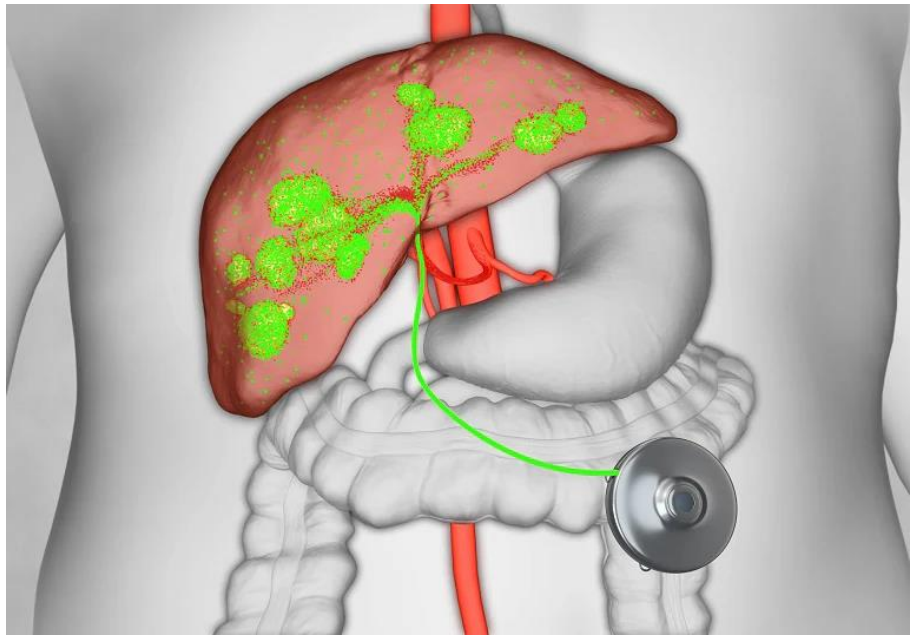

HAI – Heparic Artery Infusion

Radioembolisering

PALEMA

Lever och gallgångscancer
Sammanfattning

Levern bukorganet man inte kan vara utan

Levern kan tillväxa

Stor vinst av radikal kirurgi vid levertumör

Limit vid levercancer - leverfunktion

Limit vid gallvägscancer - ej storlek, lokalization

Multidisciplinär samarbete

Framtiden - tumörbiologisk kontroll

PALEMA